

Ali DOĞAN / İkizce Kaymakamı

Bir Cam Kenarı Öyküsü

Yıl 2008...

Genç kaymakam bir yandan eşiyle konuşurken masada oturmuş içinde boğulduğu yazıları imzalamaya çalışıyor, bir yandan da altı yaşındaki minik kızının makam odasında zıplayıp oynamasını göz ucuyla seyreliyordu. Yirmili yaşların ortasında olan eşi birşeyler anlatıyordu anlatmasına da genç adam sadece kafa sallayarak anlatılanlara iştirak ediyordu. O sırada sekreter içeri girerek "Efendim, ... isimli bir bayan sizinle görüşmek istiyor."

Buraya yeni taşınmış. Size söylemek istediği bazı sorunları varmış." dedi.

Kaymakam "gelsin" diyerek sanki imzalara bir mola verme fırsatı bulmuşçasına sevinerek arkasına yaslandı. İçeri kırk-kırk beş yaşlarında bir kadın girdi. "Buyurun" dedi kaymakam, "...şöyle oturun." diyerek masanın hemen bitişiğindeki, eşinin oturduğu koltuğun tam karşısındaki diğer koltuğu işaret etti.

Çok nazik bir sesle teşekkür ederek oturdu kadın. Söze başlamadan önce dikkatlice kaymakama baktı, sonra eşine, sonra da neşe içinde kendi kendine oynayan yavrucağa. Tebessümle "Maşallah, sizin mi?" diye sordu kaymakama. "Evet" anlamında başını salladı kaymakam.

Kadında garip bir hal vardı sanki. Bir ara çocuktan gözlerini alamadı. Tam söze başlayacaktı ki, kaymakam ondan önce davranarak, "Buyurun, sizi dinliyorum." dedi sabırsız bir ses tonuyla. Kadın daldığını fark ederek özür diledi ve söze girdi. İlçeye yeni taşındığını, yerleştiği muhitte ile ilgili bazı sıkıntıları olduğunu, bunlarla ilgili kaymakamdan yardım istemeye geldiğini anlatırken minik çocuğun açık balkon kapısına doğru koştuğunu fark ederek telaşla ayağa kalkarak "Dur, çıkma!" diye bağırdığı anda çocuğun annesi de neredeyse aynı ses tonuyla, aynı telaşla "Kızım dur!" diye bağırmıştı. İki kadın aynı anda, aynı heyecanla, aynı korkuyla ayağa kalkmışlardı.

Çocuk korkarak gerisin geriye oynadığı yere dönmüştü ancak oda da bir korku rüzgârı da esmemiş değildi. "Kusura bakmayın," dedi kadın "...çocukların cam kenarına oturması, balkona çıkması beni hep çok tedirgin etmiştir. Fobi gibi birşeydir bende. Çok özür dilerim." dedi. Kaymakamın eşi duyduklarına şaşırdı: "Ne tuhaf! Ben de hep korkmuşumdur. Kızımı da, kaymakam beyi de hep uyarmışımdır." dedi. Kadın, hiç şaşırmadı buna ve kendinden emin ama gayrimemnun bir edayla sordu: "Terör bölgesin-

den mi miras kaldı bu korku size?” Genç kadın bir kez daha şaşırması ve kekeleyerek sordu: “Ne-nere-den bildiniz?”

...

Yıl 1994...

Genç adam kendini, âlemin nihayetsiz yükü omuzlarındaymış gibi yorgun hissediyordu.

Bahçe kapısından girdi, önünde duran iki katlı, pencereleri ve perdeleri sıkı sıkıya kapatılmış, kapkaranlık eve dikkatle baktı. Kendinde bir adım daha atacak gücü hissetmedi bir aralık. Sonra bir gayret yürüdü, kahverengi çelik kapının önünde durdu, cebinden çıkardığı anahtarı deliğe sokup çevirdi, kapıyı açtı ve itti. Boş, karanlık ve ziyadesiyle sessiz bir koridor karşıladı kendisini.

Yalnızlığın buz gibi soğuk nefesi önce yüzüne, sonra da yüreğine öyle bir işledi ki! Eve Hamlet’in söylediği türden bir “geriye kalan sessizlik” hâkimdi.

Hayat arkadaşı çocuklarla birlikte gitmişti. Sekiz gün önce, babası aniden rahatsızlandığı için babasının yanına gitmesi icap etmişti, okullar yarıyıl tatilinde olduğu için onları da götürmüştü, fakat giderken aklı hâlâ kocasındaydı. Hani neredeyse ayaklarını sürüye sürüye gitmişti.

Aslına bakılırsa genç adam eşinin gidişini, pek çok erkekte rastlandığı gibi, biraz kafa dinleyeceğini düşünerek çok da dert etmemişti. Birçok arkadaşından duymuştu; her erkek arasına yalnız kalmak isterdi. O “arasıra”nın sıklığı ve uzunluğu

erkekten erkeğe değişirdi tabi. O da ilk birkaç gün bunun rahatlığını yaşamamış değildi. Ama sadece birkaç gün... Neden sonra kapıyı anahtarla açmanın birbirine taban tabana tezat iki yönünü fark etti:

Özgürlük ve yalnızlık. Pek çok erkek gibi eşinin gittiği ilk iki gün kendini özgür hissettiği o eski günleri de anımsayarak eşinin uzakta oluşunun tadını çıkardı. Özgürdü, her istediğini yapabiliyordu, herhangi bir sorumluluğu yoktu, kuş gibi hafifti. Fakat üçüncü günden itibaren önce yalnızlığı ve sonra aslında yalnızlığın o kadar da matah bir hâl olmadığını yeniden keşfetti. Hatta sıkıcı

ve yorucu olduğunu da derk etmeye başlamamış değildi. Hatta şu an çekilmez bir durum olduğunu da bir kez daha iliklerine kadar idrak etmişti. Bu durumu ilk kez yaşamıyordu, ama ilk kez yaşıyormuş gibi sıkılmış hissetti kendini.

“Özgürlük yahut yalnızlık...” diye düşünmüştü bir keresinde kendine. Evlenip özgürlüğünü bir başkasıyla paylaşmanın nasıl büyük bir fedakârlık olduğunu hesapladı bir kez daha. Bu büyük fedakârlık insanı nasıl da beklentilere itiyordu. Gecenin bir vakti evin önünde, arabadan inerken, evin ışıklarını yanık bulmayı isterdi insan.

Bazen sadece bunu isterdi. “Evde biri var. Kapıyı çaldığımda keyifle, mütebessim bir çehreyle, atmaktan imtina ettiği sevinç çığlıklarıyla koşacak, boynuma sarılacak!” diye düşünürdü insanoğlu. Işığı gördü mü, sokağın ayazını bile unuturdu. Öylesi ısıtırdı ki içini insanın camlardan sızan o loş ışık, insan o kadar cıgına bile razı olurdu. O an “kapıyı anahtarla açmak” yerine zili çalabilmenin nasıl bir keyif olduğunun bir defa daha farkına vardı.

Yalnızlığının bu sekizinci akşamında kumanda elinde, gözleri televizyonda fakat zihni anılardaydı. Evvela eşini düşündü. Tanıştıklarında yirmi

iki yaşında, üniversiteden yeni mezun olmuş genç bir kızdı. Annesiz-babasız büyümüştü. Biraz içe kapanık, biraz da utangaç bir yapısı vardı o zaman.

Genç adam eşindeki bu gizemi severdi, bunu da dile getirmişti bir defasında. Sonra lise ve üniversite yıllarını düşündü, girdiği sayısız iş sınavını, umutlarını, hayalkırıklıklarını, kaymakamlığı kazandığı günkü sevincini, bundan sekiz yıl

önce eşiyile tanışmasını ve ondan da bir yıl sonra evlenmesini (“Ne zor bir karardı!” diye geçirdi içinden.), evliliklerinin daha birinci yılında dünyaya gelen ikiz kızlarını, daha önce çalıştığı ama bir türlü ısınmadığı için ayrıldığı işini, ilk çalıştığı ilçeyi ve şimdiki ilçeye gelirken yaşadıkları tedirginlikleri...

Hepsini sırayla ve hatırlayabildiği teferruatlarıyla düşündü. O an eşini ne kadar çok sevdiğini ve özlediğini de fark etti. Hâlbuki günde en az üç defa telefonlaşıyorlar, genelde arayan taraf da eş oluyor.

Terörden, kaostan, buhrandan –ar-
tık nasıl adlandırılırsa- çok çekmiş
ve hâlen çekmekte olan, binlerce
insanın canına ve kanına mâl olmuş
terörü artık kanıksamış olan bu kem
talihli ilçeye atandığını öğrendiğin-
de, kendinden çok eşinin yüzünün
aldığı öyle bir hâl vardı ki, genç
adam bunu hiç unutamıyordu. Eşi-
nin o an sarıya çalan yüzünü, dolan
gözlerini ve de titremeye başlayan
ellerini hiç unutamayacağına da
emindi zaten. O yüzde sadece bir
ifade okunuyordu: Korku.

Aslında eşi çok hassas ve birazcık
da evhamlı olması dışında diğer ka-
dınlardan pek farklı değildi. Genç
adamin mesleği, tabiatıyla karısını
her zaman fevkalade hassas olma-
ya itiyordu. Kocasını ona hak veriyor-
du tabi. Bir keresinde genç kadın,
“Keşke bu işi yapacağına bir fabri-
kada işçi olsaydın. Günde kaç defa
ölüp ölüp diriliyorum.

Emin ol, seni öyle de çok sever-
dim.” demişti de, kaymakam bun-
dan çok müteessir olmuştu. Genç
adam emindi; severdi ve emindi,
ölüp ölüp diriliyordu. Kadının has-
saslığı şimdiki çalıştığı ilçeye gel-
diklerinde daha da artmıştı. Ne de
olsa günası bir çatışma, bir ölüm,
bir patlama haberi geliyordu ilçenin
herhangi bir yerinden. Karısı, bu ha-
berlerden kaymakamdan çok daha
fazla teessüre kapılıyor, telaşlanıyor
ve kaygılanıyordu.

Genç kadın ilçeye ilk geldikleri
günlerde ilçe insanını anlamaya
çalışırken nasıl da hüznlenirdi! So-
kaklarda dolaşan askeri araçları,
kimi zaman yapılan barikatları, yıkık
dökük evleri, sıvası bile dökülmüş
dükkânları, kaygılı anaları, yüzlerin-
de bitmeyen kavganın yorgunluğu
artık onulmaz izler bırakmış babala-
rı, tedirgin ve utangaç çocukları dü-
şündükçe gözleri dolar, kendi ken-
dine sürekli “Neden?” diye sorardı,
“Neden bu insanlar da herkes gibi

mutlu ve huzurlu bir hayat sürme-
sinler? Neden bu karcık bir huzur
bu insanlardan esirgenir Neden kan
dökmek insanoğlu için bu kadar ko-
lay? Neden, neden, neden...”

Her hükümet konağının içinde ba-
samakları çıkarken ne böyle bir
erkeğin eşi olmaktan dolayı gurur-
lanmaktan kendini alabilir ne de
kalbinin derinliklerinden gelen kor-
kuyla tüylerinin diken diken olma-
sına mani olabiliyordu. Bilirdi, dünyaya
bir kez daha gelse aynı insanla ev-
lenmek isterdi. Şöyle bir elele tutu-
şup yürüyemeseler de, gönüllerince,
dertsiz, tasasız bir tatil bile yapama-
salar da, kendi lojmanlarında bile
zaman zaman sanki bir cezaevinde
hayatı yaşamak zorunda kalsalar
da... Yine de sadece ama sadece
bu adamla evlenirdi.

Lojman hayatı sadece kendisi değil,
çocuklar için de sıkıntılıydı. Bir kere,
cam kenarında oturmak, uzun süre
pencere önünde ayakta durmak ya-
saktı. Perdeler bilhassa akşamları
kapalı olmalıydı. Balkona zorunlu
bir sebep olmadıkça çıkmamak ar-
tık olağan bir kural haline gelmişti.
Zaman zaman yatak odasının yeri-
ni değiştirmek, yatarken de yatağın
iki tarafında iki silahla yatmak bile
âdiyattan olmuştu.

Kapıda bekleyen nöbetçilere rağ-
men... Zaman zaman kullanılma-
sa da bazı odaların ışıkları açık
bırakılır, kimi zaman da çocuklar
için yataklar koridorlara çıkarılır-
dı. Roketatarlar, uzun namlular, el
bombaları... Kaymakam aileleri-
nin kendi lojmanlarında bile maruz
kalmadığı ne kalmıştı ki! Lojman
içindeki sıkı kaideler artık kadın için
birer takıntı haline gelmişti. Cam
kenarında oturan çocuklarından
birini gördüğünde bir çığlık koparır,
bu çığlıkla yüreği yerinde oynayan
çocuğunu bağrına basıp teskin et-
mek yine bu zavallı kadına düşerdi.

Hele hele kocasının yaptığı seya-
hatler kadın için ayrı bir korku ve-
silesiydi. Giyilen çelik yelekler, ara-
baya konan güçlü silahlar, takviye
güvenlik güçleri... Bunların hiçbir
kadına güven telkin etmez, aksine
kaygısının bir kat daha artmasına
sebebiyet verirdi. Eşi bir yere gidip
de dönünceye kadar hayat sanki
onun için durur, dakikalar bir yerler-
de sabitlenip kalırdı. Çektiği azabın
süresi arttıkça artar, işte o anlarda
“Zamanın Sahibi”ne sığınmaktan
başka çare bulamazdı.

Genç kaymakam, eşinin bu biçare
insanlar için günbegün daha çok
efkârlanmışına şahit olur, onu ne
kadar teselli ederse etsin, bunun
kâfi gelmeyeceğini de adı gibi bilir-
di. Tesellileri onun korkularını, kay-
gılarını gidermez, sadece hafifletir
ya da birkaç saatliğine unuttururdu,
o kadar! Aslında genç adam, eşinin
en çok bizzat onun için endişelen-
diğini de bilir ama mümkün oldu-
ğunca bu bahse hiç girmez, böylece
eşinin daha da kederlenmesine mü-
saade etmezdi. Oysa bilmezdi ki,
keder kadının yaşamının bir parçası
haline gelmişti bile!

Aslına bakılırsa genç kadının endi-
şeleri yersiz de değildi. Zira kayma-
kamin bir kez makam aracı taşlan-
mış, bir kez de aracına uzaktan ateş
edilmişti. Bu hadiseleri ilk duydu-
ğunda nefesi kesilmiş, ne tepki ve-
receğini bilememiş, kendine geldi-
ğinde ise gözyaşlarına boğulmuştu.
Gözyaşları artık kuruma noktasına
geldiğindeyse olayı bir kez de eşin-
den dinleyip bir kez daha bu vic-
dansızlıklara isyan etmişti.

Hele ateş etme hadisesini duymasın-
ın ardından gözyaşlarıyla hükümet
konağının merdivenlerini koşu koşu
çıkışını daha sonra kendisi bile ha-
tırlamayacaktı. Genç kaymakam ne
kadar sükûnetle davranmaya çalış-
ırsa, genç kadın da o kadar endi-
şelere gark oluyor ve kendi deyişle

“Her gün ölüp ölüp dirilirdi.” Göz-yaşlarını dışarı akıtmadığı zamanlarda yüreğine akıttırdı ki, bunu eşi de çok iyi bilirdi.

Bu hadise ve kaygılarla sekiz ayı geride bırakan genç kadın alışmak şöyle dursun, her gün bir önceki günden daha hızlı yaşlandığını düşünüyor, bunun yanlış olduğunu biliyor ama üzölmek ve kaygılanmaktan da kendini alamıyordu. Her akşam kocasının yüzüne bakıyor ve içinden “Sana bir şey olursa ben ne yaparım?” diye soruyordu.

Sakınılan göze çöp batardı ya, öyle bir meşum gün de varmış kaderde. Bir gece, üstelik huzurlu geçen haf-tanın bir gecesinde kanla beslenen insan müsveddeleri kaymakamın lojmanına roketatarlarla saldırmış-lar, genç kadın birkaç dakikalığına alt kata mutfığa inmişken, uzak-tan atılan bir roketatar mermisiyle kaymakam ve iki kızı şehit düşüvermişlerdi. İlk şehit kaymakam değildi, belki sonuncu da olmayacaktı. Çocukları da öyle... Haberi alan eşinin yeri göğü inleyen feryatları o zamana kadar ilçede şahit olunmamış cinstendi. Kadını teskin etmek, ailesinin katledildiğine inandırmak uzun müddet mümkün olmadı. İlaç-

larla, sakinleştiricilerle ayakta zor durduğu saatler bile oldu. Sonunda inandı; evet, ailesi yoktu artık. Fakat bunu paslı bir bıçak gibi yüreğinde taşıyacaktı hep.

Genç kadın ilk birkaç gün kendini bile suçladı. Ölüirken ailesinin yanında olamadığı, -sanki yapabileceği bir şey var da ihmalkâr davranmış gibi- onları koruyamadığı için dövünüyor, kendini affetmeyeceğini haykırıyordu. Hatta onlarla birlikte ölemediği için tarifsiz bir acı yaşıyordu.

Bazen de bu felakete kendi karamsarlığının davetiye çıkardığına kanaat getiriyor, başını duvarlara vuruyordu. Genç kadın hayatının acısını yaşamıştı. Sırtına binen yük onun kaldıracağı kolaylıkta değildi. Kolu kanadı kırılmış, hayatta sahip olduğu en kıymetli varlığını yitirmişti. Bundan sonra onun için yaşamak, bir an önce bitmesini istediği bir kötü rüya olacaktı, o kadar.

Artık ilçeden ayrılması gerekiyordu genç kadının.

Doğru, “her insan ölecek yaşıydı” ama ruhuna söz geçiremiyor-du. Tüm enerjisini yitirmişti. Hayat,

şimdiden sonra iliklerini soğuran bir yarasadan farksızdı onun için.

Babasıyla birlikte bahçe kapısından girdi, önünde duran iki katlı, pence-releri ve perdeleri sıkı sıkıya kapatılmış, üst katı da hızla tamir edilmiş kapkaranlık eve dikkatle baktı. Kendinde bir adım daha atacak gücü hissetmedi bir aralık. Sonra bir gayret yürüdü, kahverengi çelik kapının önünde durdu, cebinden çıkardığı anahtarı deliğe sokup çevirdi, kapıyı açtı ve itti.

Boş, karanlık ve ziyadesiyle sessiz bir koridor karşıladı kendisini. Yalnızlığın buz gibi soğuk nefesi önce yüzüne, sonra da yüreğine öyle bir işledi ki! Eve Hamlet’in söylediğinden de beter bir “geriye kalan sessizlik” hâkimdi. Kendini emanet edebileceği tek insan, hayat arkadaşı gitmişti. Üzerine titrediği çocukları dai... Sekiz gün önce. Bir daha gelmemek üzere...

...

Yıl 2008...

Kadının anlattıkları karşısında kaymakamın boğazı düğümlemiş, gözleri kızarmıştı. Gözyaşlarına hâkim olmakta çok zorlanıyordu. Belki bu hikâyeyi o an makam kol-tuğunda değil de başka herhangi bir yerde dinlemiş olsaydı kendini koyuverirdi. Eşininse öyle bir kaygısı yoktu. Gözyaşları çoktan sel olmuştu bile. Hikâyesini anlatan kadınınsa ondan zerre miktarı farkı yoktu.

Aralarında tek fark vardı: Genç kadın yaşadığı bütün kaygı ve ves-veselerine, geçirdikleri onca stresli ve korku dolu günlere rağmen şimdi ailesinin sağ ve salim olmasına içinden şükrediyor, feleğin sillesini yiyen kadınsa herşeye rağmen büyük bir vakarla bağrına taş basıyordu. Sadece gözyaşlarına söz geçiremiyor-du. Ne de olsa o bir şehit kaymakam eşiydi!